

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/230/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3513206078
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3513206078.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa CD U., s.r.o., so sídlom J. Q. U., H. P. republika, zastúpeného P. K., s.r.o., so sídlom A. 4, G., F. XX XXX XXX proti odporkyni K. E., bytom Y. XX, J. S. nad I., o zaplatenie 893 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 19. novembra 2013, č.k. 4C/248/2013-39, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol v celom rozsahu návrh, ktorým sa navrhovateľ ako majiteľ zmenky nadobudnutej indosamentom od spoločnosti K., s.r.o. domáhal voči odporkyni ako vystaviteľovi vlastnej zmenky nároku na zaplatenie sumy 893 Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % zo sumy 996,00 Eur od 19.05.2009 do 01.11.2009, čo predstavuje sumu 415,83 Eur, zo sumy 986,00 Eur od 02.11.2009 do 03.12.2009, čo predstavuje sumu 78,88 Eur, zo sumy 976,00 Eur od 04.12.2009 do 17.01.2010, čo predstavuje sumu 109,80 Eur, zo sumy 971,00 Eur od 18.01.2010 do 17.02.2010, čo predstavuje sumu 75,25 Eur, zo sumy 938,00 Eur od 18.02.2010 do 17.03.2010, čo predstavuje sumu 65,66 Eur, zo sumy 928,00 Eur od 18.03.2010 do 18.04.2010, čo predstavuje sumu 74,24 Eur, zo sumy 918,00 Eur od 19.04.2010 do 20.06.2010, čo predstavuje sumu 144,59 Eur, zo sumy 913,00 Eur od 21.06.2010 do 18.07.2010, čo predstavuje sumu 63,91 Eur, zo sumy 908,00 Eur od 19.07.2010 do 23.09.2010, čo predstavuje sumu 152,09 Eur, zo sumy 903,00 Eur od 24.09.2010 do 14.11.2010, čo predstavuje sumu 117,39 Eur, zo sumy 898,00 Eur od 15.11.2010 do 17.02.2011, čo predstavuje sumu 213,28 Eur, zo sumy 893,00 Eur od 18.02.2011 do zaplatenia a 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 996,00 Eur od 22.09.2009 do 01.11.2009, čo predstavuje sumu 6,73 Eur, zo sumy 986,00 Eur od 02.11.2009 do 03.12.2009, čo predstavuje sumu 5,20 Eur, zo sumy 976,00 Eur od 04.12.2009 do 17.01.2010, čo predstavuje sumu 7,24 Eur, zo sumy 971,00 Eur od 18.01.2010 do 17.02.2010, čo predstavuje sumu 4,96 Eur, zo sumy 938,00 Eur od 18.02.2010 do 17.03.2010, čo predstavuje sumu 4,33 Eur, zo sumy 928,00 Eur od 18.03.2010 do 18.04.2010, čo predstavuje sumu 4,89 Eur, zo sumy 918,00 Eur od 19.04.2010 do 20.06.2010, čo predstavuje sumu 9,53 Eur, zo sumy 913,00 Eur od 21.06.2010 do 18.07.2010, čo predstavuje sumu 4,21 Eur, zo sumy 908,00 Eur od 19.07.2010 do 23.09.2010, čo predstavuje sumu 10,03 Eur, zo sumy 903,00 Eur od 24.09.2010 do 14.11.2010, čo predstavuje sumu 7,74 Eur, zo sumy 898,00 Eur od 15.11.2010 do 17.02.2011, čo predstavuje sumu 14,06 Eur, zo sumy 893,00 Eur od 18.02.2011 do zaplatenia, ďalej zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 3,32 Eur a trovy konania. Návrh bol uplatnený procesným postupom podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007 zo dňa 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil čl. I § 75, § 77 ods. 1, § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 5 ods. 1, 2, § 48 ods. 1, 2, § 33 ods. 1, 2

zákona č. 191/1950 Z. z. o zmenkách a šekoch a § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil okresný súd zistením, že v danom prípade má žalovaná zmenka v druhom odseku splatnosť uvedenú „zaplatím za túto zmenku pri predložení“, čo je prvý prípad splatnosti. V piatom odseku, druhý riadok, má splatnosť stanovenú „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Z uvedeného mal za zrejmé, že ide o neurčitý údaj splatnosti, resp. splatnosť postupnú. Podľa § 33 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov sa takáto zmenka považuje za neplatnú (vadnú) pre rozpor s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Spôsob uvedenia splatnosti zmenky ustanovuje výslovne zákon a v prípade výslovného použitia iným spôsobom je absolútne neplatné. V danom prípade je zmenka vystavená „na platenie pri predložení v lehote 4 rokov od vystavenia“, nie je možné pri vystavení povedať, kedy bude skutočne splatná, ktorým dňom nastane splatnosť. Teda ten, kto má zmenku zaplatiť, ju uvidí, a tým sa stáva ihneď splatnou. Zmenka je pre odporkyňu neprimerane zaťažujúca, pretože musí nepretržite mať zaistené, že bude nutné zmenku vyplatiť. Okresný súd dodal, že bez povšimnutia nemožno ponechať ani dátum vystavenia zmenky, dňa 16.01.2009, pričom zmenkový úrok je žiadaný od 19.05.2009. V prípade, že navrhovateľ predloží odporkyňu zmenku pred týmto dátumom, nie je zrejmá výška zmenkového úroku. Navyše aj dohoda o úroku vo výške 0,25 % je neplatná, nakoľko len v zmenke na nahliadnutie alebo na určitý čas po nahliadnutí možno ustanoviť zúčenie zmenkovej sumy. V iných prípadoch splatnosti zúčenie zmenkovej sumy nie je možné. Okresný súd ďalej poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.01.2011, sp. zn. 1Obdo 59/2010, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na 33 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, v znení neskorších predpisov. Pri zmenkovom práve sa uplatňuje prísny formalizmus, ktorého nedodržanie má za následok, že návrh bol zamietnutý v celom rozsahu. Odporkyňa mala vo veci plný úspech, preto jej podľa § 142 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov konania. Odporkyňa si však toto právo v konaní neuplatnila, ani v konaní nebol preukázaný vznik trov konania na jej strane, a preto okresný súd odporkyňu náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť. Podanie riadneho opravného prostriedku odôvodnil poukázaním na § 205 ods. 2 písm. a), b) a f) O.s.p., keď mal za to, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu prvého stupňa k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11.07.2007, ktoré má všeobecnú povahu, je záväzné vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľné v Slovenskej republike. Poukázal na to, že odporca nedoručil súdu odpoveď (čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia), no prvostupňový súd i tak nariadil pojednávanie a nevydal rozsudok, čo je v rozpore s čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého, ak sa súdu nedoručí odpoveď dotknutej strany v stanovenej lehote, súd vydá rozsudok, ktorým rozhodne o pohľadávke alebo protipohľadávke. Súdu vytykal, že vychádzal z domnienky, že každý vzťah, v ktorom vystupuje spoločnosť K., s.r.o., je vzťahom zo zmluvy o úvere. Túto domnienku označil za dohad, na ktorom v právnom štáte nemožno založiť rozhodnutie. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia považoval za zrejmé, že nebolo vykonané také dokazovanie, z ktorého by vyplývalo, že predložená zmenka má akýkoľvek vzťah s iným záväzkovým vzťahom pôvodného majiteľa zmenky s odporcom. Napriek uvedenému však súd z tohto záveru vychádzal a založil na ňom svoje rozhodnutie. Mal za to, že predpokladom vydania rozsudku v prejednávanej veci bolo výlučne predloženie originálu zmenky, ktorá je listinným cenným papierom inkorporujúcim v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Zdôraznil, že odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Vyjadril preto presvedčenie, že k rozhodnutiu dospel súd prvého stupňa na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom dôvodil, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Toto prvostupňový súd ignoroval a ustanovenia Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Sb. (ZŠZ) neaplikoval a nezaoberal sa tak vôbec predmetom sporu. Predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem, ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. V zmenkových vzťahoch tak odporca nie je oprávnený vznášať voči majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky z vlastných vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak táto obrana

nie je dovolená odporcoví, o to menej môže vziť priamo zo strany súdu, v súvislosti s čím poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22.10.2008. V danom prípade bolo podľa jeho názoru následkom nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov a prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Vychádzajúc z rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22.08.2002, sp. zn. 25 Cdo 1839/2000 mal za to, že vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového vzťahu nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch, a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka, uplatnená v tomto konaní, má podľa jeho názoru všetky zákonom predpísané náležitosti, preto ide o platnú zmenku, čo zároveň zakladá dôvodnosť uplatneného nároku. Napadnuté rozhodnutie označil za prekvapivé, uviedol, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom aj tým, že došlo k zásadnému porušeniu zásady kontradiktórnosti. Súd totiž založil svoje rozhodnutie na skutočnostiach, dôkazoch a právnych argumentoch, ku ktorým sa navrhovateľ nemohol vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie vo svoj prospech. Zdôraznil, že zásada kontradiktórnosti zahŕňa právo účastníkov konania oboznamovať sa a vyjadrovať sa k právnym dôvodom uplatňovaným súdom ex offio, na ktorých chce súd založiť svoje rozhodnutie. Mal za to, že zo znenia predloženej zmenky nevyplýva žiaden rozpor v splatnosti, na ktorý poukazoval súd prvého stupňa, preto jeho záver považoval za nesprávny, vyplývajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci. V danej súvislosti konštatoval, že splatnosť predloženej zmenky nastáva len predložením na platenie, ktoré možno vykonať v lehote 4 rokov od jej vystavenia. Na podporu svojej argumentácie spomenul uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05.09.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

Krajský súd v Trenčíne vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok okresného súdu je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. h), O.s.p., pretože okresný súd vec nesprávne právne posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Pre riešenie všetkých zásadných otázok súdnej veci je potrebné poznať jej základné východiská a mať ich neustále na zreteli, pretože sú pre postup súdu v konaní a pre jeho rozhodovanie určujúce. V prvom rade je to povaha uplatneného nároku. Z návrhu je bez pochybností zrejmé, že navrhovateľ uplatňuje nároky na peňažné plnenia z vlastnej zmenky, a to na zmenkovú sumu, úrok a zákonný šesťpercentný úrok. Ďalej, uvedené sa vzťahuje na zmenku všeobecne, prípadne v špecifikách na zmenku vlastnú. Zmenka je samostatným právnym dôvodom (titulom) vzniku práv a povinností, tak ako je ním v iných prípadoch napríklad priamo zákon, zmluva, delikt, konštitutívne rozhodnutie súdu a pod. Zmenka nie je právnym úkonom. Je listinným cenným papierom, ktorý vzniká na základe právneho úkonu. Vzhľadom na uvedenú povahu samostatného právneho dôvodu vyplývajú práva zo zmenky vždy bez ďalšieho iba zo samotnej zmenky. Preto iba zmenka, teda nič viac ako samotná listina náležitého obsahu, je vždy dostatočná na preukázanie práv z nej vyplývajúcich. Súčasne sú požiadavky na obsah platnej zmenky natoľko minimálne, že na nej nemusí byť uvedené, prečo k jej vzniku došlo, nemusí byť teda uvedený hospodársky dôvod (kauza) jej vzniku. V tom spočíva abstraktnosť tohto cenného papiera. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ majiteľ zmenky uplatní na súde práva zo zmenky a predloží platnú zmenku, vznik nároku zo zmenky tým preukáže.

Ďalší zásadný aspekt veci spočíva v špecifikách procesného postupu, na základe ktorého bol nárok uplatnený a vo veci konané. Nariadenie upravuje osobitný procesný postup, ktorého cieľom je zjednodušené uplatnenie nárokov s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch. Nie je však procesnou úpravou úplnou a izolovanou. Z povahy prameňa tohto právneho predpisu, ale aj z jeho výslovného znenia (čl. 19 Nariadenia) vyplýva vzťah jeho špeciality k lex fori, teda k procesnému predpisu štátu konajúceho súdu, v tomto prípade k Občianskemu súdному poriadku. Všetky Nariadením neupravené otázky sa teda riešia podľa Občianskeho súdneho poriadku. Osobitne je potrebné poukázať, že ako každý procesný predpis, aj Nariadenie je v prvom rade prostriedkom k dosiahnutiu spravodlivého súdneho rozhodnutia.

Po preskúmaní veci má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Nesprávne právne posúdenie veci je mylná aplikácia (a výklad) právnej normy na zistený skutkový stav, alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť. V tomto smere pochybil súd prvého stupňa v tom, že na zmenke uvedený údaj „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. považoval za určenie splatnosti. Tu je potrebné sa stotožniť s navrhovateľom, že uvedený údaj nie je údajom splatnosti, ale určením dlhšej ako zákonnej jednoročnej lehoty na predloženie vstazmenky v súlade s § 34 ods. 1 ZŠZ, podľa ktorého je zmenka na videnie zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť, alebo určiť lehotu dlhšiu.

V danom prípade navrhovateľ namietal, že odporkyňa kauzálné námietky nevzniesla, preto sa nimi súd prvého stupňa nemohol zaoberať. Uvedenú námietku, ako aj tú, že súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporkyne a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré malo preukázať charakter odporkyne ako spotrebiteľa, považuje odvolací súd za nedôvodnú. V danej veci súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie vykonaním dôkazov k otázkam okolností vzniku zmenky, ktoré by smerovalo k zisťovaniu kauzálnych otázok a taktiež nekonštatoval charakter odporkyne ako spotrebiteľa. Odvolací súd však v tejto súvislosti dodáva, že pokiaľ priamo z dôkazu, na ktorom je založený uplatnený nárok, vznikajú na strane súdu závažné pochybnosti o tom, či je uplatnený nárok v súlade s právom, nemôžu tieto pochybnosti ostať súdom neodstránené, a to ani pri pasívnom účastníkovi v kontradiktórnom konaní. Súd je tu povinný zvoliť taký procesný postup, ktorým uvedenú vlastnú pochybnosť o zákonnosti uplatneného nároku odstráni, teda aj postup podľa § 120 ods. 1 O.s.p. Predíde tak vydaniu rozhodnutia, o predmete ktorého by z hľadiska súladu s právom sám pochyboval, čo by bolo v priamom rozpore so základným poslaním súdu, ktorým je ochrana práva. Dokazovanie k otázkam zmenkovej zmluvy - kauzy zmenky je tak výnimočne prípustné. V každom prípade však musí byť toto dokazovanie vykonané zákonným spôsobom, teda s možnosťou účastníkov vyjadriť sa k nemu.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa bude pokračovať v konaní o návrhu navrhovateľa. Pokiaľ súd prvého stupňa pristúpi k dokazovaniu, musí dôkazy vykonať spôsobom zaručujúcim účastníkom právo na vyjadrenie k dôkazom. Pokiaľ sa bude jednať o dôkazy, ku ktorých vykonaniu pristúpi bez návrhu účastníkov, musí účastníkov pred rozhodnutím vo veci oboznámiť, k akým rozhodujúcim skutočnostiam mieni dokazovanie vykonať a aké dôkazy mieni oboznámiť. Listinné dôkazy je povinný súčasne účastníkom zaslať a následne musí účastníkom umožniť vyjadriť sa k takémuto oboznámeniu a dôkazom. Pokiaľ súd prvého stupňa vykoná predmetné dokazovanie na pojednávaní, naplní uvedené práva účastníkov, pretože im možnosť vyjadriť sa k dôkazom vytvorí na pojednávaní.

Súd prvého stupňa je povinný sa v ďalšom konaní riadiť právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je viazaný (§ 226 O.s.p.).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.